

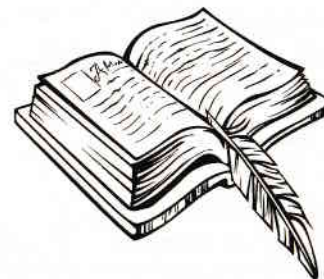
**LBRIS**

We know  
books

*DIANA CHIRILĂ*

**Dicționar  
de  
proverbe și zicători**

*ILUSTRĂȚII: CODRUȚ CROSOSCHI*



**Kreativ**

1. BÂRLEA, OVIDIU, *Folclorul românesc, II*, Editura Minerva, București, 1983.
2. HINȚESCU, I. C., *Proverbele românilor*, Editura Facla, Sibiu, 1877.
3. PANN, ANTON, *Culegere de proverburile sau Povestea vorbei, vol. II*, Editura Cartea Românească, București, 1926.
4. PANN, ANTON, *De la lume adunate și iarăși la lume date*, Editura Albatros, București, 1976.
5. DATCU, IORDAN, *Dicționarul folcloriștilor, I*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
6. DATCU, IORDAN, *Dicționarul folcloriștilor, II*, Editura Litera, 1983.
7. MIHĂILESCU, EUSEBIU, *Proverbe, cugetări, definiții despre educație*, Editura Albatros, București, 1978.
8. MUNTEAN, GEORGE, *Proverbe românești*, Editura Minerva, București, 1984.

## Cuprins

Adevăr.....	5
Bătrânețe.....	6
Bogăție.....	8
Bucurie.....	9
Bunăstare.....	10
Bunătare.....	11
Câștig.....	12
Ceartă.....	13
Cinste.....	14
Copii.....	15
Cumpătare.....	16
Cunoaștere.....	17
Curaj.....	18
Curățenie.....	19
Datorie.....	20
Demnitate.....	21
Dispreț.....	22
Dorințe.....	24
Dragoste.....	25
Dreptate.....	26
Dușmănie.....	27
Educație.....	28
Familie.....	30
Faptă.....	31
Foame.....	32
Frică.....	33
Frig.....	34
Frumusețe.....	35
Fudulie (Mândrie).....	36
Grabă.....	38
Hărnicie.....	38
Inteligență.....	38
Înțelepciune.....	39

Ironie.....	40
Judecată.....	44
Lașitate.....	45
Laudă.....	46
Lăcomie.....	47
Lene.....	48
Limbuție.....	50
Lingușire.....	52
Milă.....	53
Minciună.....	54
Muncă.....	56
Necazuri.....	58
Nedreptate.....	60
Nepricepere.....	61
Noroc.....	62
Obrăznicie.....	64
Ochii.....	65
Omul.....	66
Pace.....	70
Pagubă.....	71
Patrie.....	72
Pământ.....	73
Pedeapsă.....	74
Prefăcătorie.....	76
Prietenie.....	78
Promisiuni.....	79
Prostie.....	80
Prudență.....	84
Putere.....	86
Răbdare.....	87
Răutate.....	88
Râs.....	91
Resemnare (Zădărnicie).....	92
Respect.....	94

Revoltă.....	95
Risipă.....	96
Rușine.....	97
Sare.....	98
Sănătate.....	99
Sărăcie.....	100
Sfaturi.....	102
Singurătate.....	104
Soartă.....	105
Suflet.....	106
Tăcere.....	107
Tâlhărie (Hoție).....	108
Timp.....	110
Tinerețe.....	111
Trădare.....	112
Uitare.....	112
Ură (Zavistie).....	112
Urățenie.....	114
Viață.....	116
Violență.....	118
Voinicie.....	119
Vorbă.....	120
Zgârcenie.....	122
Bibliografie.....	124

Director editorial: Andrei Timar  
Autor: Diana Chirilă  
Corector: Medana Croitoru  
Ilustrații: Codruț Crososchi  
Tehnoredactare: Boni Barkóczy Tímea

ISBN 978-606-646-103-0

**Comenzi la:**  
tel +40 265 250 805  
fax +40 265 260 559  
office@editurakreativ.ro  
www.editurakreativ.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României  
**CHIRILĂ, DIANA ANDREEA**

**Dicționar de proverbe și zicători / Diana Andreea**  
Chirilă. - Târgu Mureș: Kreativ, 2013  
ISBN 978-606-646-103-0

81'374.2:821.135.1-84=135.1

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii Kreativ. Nicio parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată în vreun sistem sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace electronice, mecanice, fotocopii, înregistrări sau altele, fără acordul scris al Editurii Kreativ.

## Adevăr

A avea limbă de aur.  
A da lucrurile pe față.  
A despica lucrurile în patru.  
A se da de gol.  
A vorbit adevărat și-a venit cu capul spart.  
Adevărul când cercetezi, părtinirea s-o îndepărtezi.  
Adevărul de minciună se desparte.  
Adevărul, de multe ori, doare.  
Adevărul e mai bun ca orice jurământ.  
Adevărul e mai luminos decât soarele.  
Adevărul este cum te văd și cum mă vezi.  
Adevărul este iubit de toți, dar nu toți îl primesc.  
Adevărul iese ca untdelemnul la suprafața apei.  
Adevărul mai tare decât toate este.  
Adevărul supără pe om.  
Copilul mic și omul beat spun adevărul.  
Dacă vrei să nu te creadă, spune adevărul.  
De la adevăr până la minciună e un lat de palmă.  
Din vorbă în vorbă iese adevărul.  
Mai lesne este a vorbi adevărul decât minciuna.  
Pe prost nu-l poți aduce la adevăr.  
Vremea descoperă adevărul.

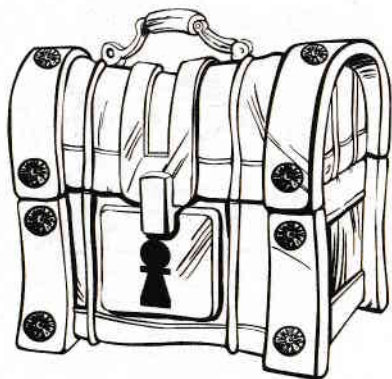


A ajunge în mintea copiilor.  
 A ajuns lupul de jocul câinilor.  
 A avea bătrânețe unse.  
 A avea zile câte buruieni.  
 A fi alb la cap.  
 A fi baba Dochia.  
 A fi bătrân uitat.  
 A fi bătut de brumă.  
 A fi nins de vreme.  
 A întinerit ca vulturul.  
 A trecut soarele de amiază.  
 Adună argint la tinerețe, ca să ai aur la bătrânețe.  
 Armăsarul, când îmbătrânește, ajunge la rășniță.  
 Baba cere împletite toate și moșul face cât poate.  
 Bătrânețele își fac răs de om.  
 Bătrânii satului, ca câinii la o turmă.  
 Capra, oricât de bătrână ar fi, vrea să lingă și ea sare.  
 Când ai pisică bătrână, șoarecii în casă îți fac stână.  
 Când rădăcina se usucă, ramura verde pe copac nu se  
 mai urcă.  
 Cât e baba de bătrână, tot dorește voie bună.  
 Cine adună la tinerețe are la bătrânețe.  
 Cine învață la tinerețe se odihnește la bătrânețe.  
 Cu un picior în groapă și cu altul afară.  
 Cuiul cel nou scoate pe cel vechi afară.  
 Dacă n-ai om bătrân, să-l cumperi, iar dacă ai, să-l vinzi.  
 Dă-mi, Doamne, puterea tânărului și mintea  
 bătrânului!  
 De bătrân nu râde, pentru că bătrân ai să fii.  
 De lupul bătrân câinii își bat joc.  
 Găina bătrână face zama bună.  
 Își cunoaște moșul nepoții.  
 La bătrânețe mă tem de poale crețe.

La bătrânețe nu se mai prinde minte.  
 La bătrânețe se simte cine nu s-a cruțat la tinerețe.  
 La omul bătrân cucul nu-i cântă.  
 La omul bătrân să nu-i muți cuvântul.  
 La vremea de bătrânețe, mănâncă mere pădurețe.  
 Lupul când îmbătrânește, și șoarecii încalce pe el.  
 Mătura veche ajunge la grajd.  
 Nevoia tinereții, mintea bătrâneții.  
 Nu e omul nicicând bătrân, când e vorba de învățătură.  
 Omul, când îmbătrânește, copilărește.  
 Părul când albește, inima se topește.  
 Pentru o babă surdă, popa nu toacă de două ori.  
 Râde rața de baltă și baba de fată.  
 Seamănă la tinerețe, ca să ai ce culege la bătrânețe.  
 Și moșului îi plac toate, dar să le roadă nu poate.  
 Știe moșul ce are în straiță.  
 Tinerii înaintea bătrânilor să aibă ochi, iară nu gură.  
 Toiagul bătrânețelor și nebunia tinereților.  
 Unii trec și îmbătrânesc, alții cresc și înfloresc.  
 Vai de ceea ce cade pe mână de om bătrân!



A avea și lapte de pasăre.  
 A fi ca floarea între urzici.  
 A fi crescut în divan de puf.  
 A fi dobă de bani.  
 A fi fecior de bani gata.  
 A fi gros la pungă.  
 A fi putred de bogat.  
 A mânca aur cu lingura.  
 A râni banii cu lopata.  
 A se culca pe bani.  
 Bogatul prieteni destui are.  
 Bogatului fiecare voiește a-i fi văr sau părinte.  
 Bogăția strică pe om.  
 Bogățiile trec, dar faptele bune rămân.  
 Cine a avut o să mai aibă.  
 De la masa bogatului te scoli flămând.  
 Omul cel bogat e mai lăudat.  
 Prin gardul bogatului nu bate nici vântul.



## Bucurie

A crește inima cuiva cât un bostan.  
 A crește pielea pe cineva.  
 A-i râde mustața.  
 Bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng.  
 Bucurie înșelătoare, ca roua de trecătoare.  
 Bucurie goală, traistă ușoară.  
 Bucurie mare în mâini străine.  
 Cine seamănă cu lacrimi culege cu bucurie.  
 Inimă voioasă, picioare agere.  
 La voie bună oamenii s-adună.  
 Mai mult să te bucuri de ceea ce ai în mână decât  
 de cea mai mare nădejde.  
 Nu te bucura la munca altuia.





A avea bani gărlă.  
 A avea cașcaval de ros.  
 A avea ce pune pe masă.  
 A fi scăldat în lapte dulce.  
 A-i cădea păsat în gușă.  
 A-i oua și mâța.  
 A mânca aur cu lingura.  
 A se juca cu banii ca cu fasolele.  
 A trăi ca banul în punga săracului.  
 Adună cu firul ca să ai grămadă.  
 Averea e ca o baltă, cum îi faci un șanțuleț, toată  
 se scurge.  
 Azi cu bani, mâine fără bani.  
 Bani albi pentru zile negre.  
 Banii nu aduc învățătura, dar învățătura aduce banii.  
 Banul deschide ușile fără chei.  
 Banul este ochiul dracului.  
 Banul la ban trage.  
 Banul muncit nu se prăpădește.  
 Bogatul mănâncă când voiește și săracul când găsește.  
 Bogăția strică pe omul slab.  
 Cine are bea și mănâncă, cine nu stă și se uită.  
 Cine are o meserie are o moșie.  
 Cine are patru boi n-are grijă, nici nevoi.  
 De ai venituri mititele, mai oprește din măsele.  
 De unde tot iei și nu pui, curând se isprăvește.  
 Miile și sutele mărită slutele.  
 Omul cel bogat e mai lăudat.  
 Omul de neam și făr' de avere n-are nicio putere.  
 Punga e cel mai bun prieten.  
 Unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră.  
 Unul adună, altul risipește.  
 Viață bună când ai pâine în gură.

## Bunătate

A avea mâna curată.  
 A face bine e întotdeauna mai bine decât a face rău.  
 A face război cu miere.  
 A fi brațul drept al cuiva.  
 A fi ca lutul în mâna olarului.  
 A fi cu inima împăcată.  
 A fi pâine și caș.  
 Acela e mai cuminte care e mai bun.  
 Bine fă, așa gândește, că așa ți se răsplătește.  
 Bine peste bine nu strică.  
 Binele ce-l faci la oarecine ți-l întoarce vremea care vine.  
 Binele cu bine se răsplătește.  
 Binele pe om îl scapă de foc și de apă.  
 Binele se uită.  
 Binele vine, binele mere, și mai mult se trage la omul  
 cu avere.  
 Bogățiile trec, dar faptele bune rămân.  
 Ce e rău nu e bine.  
 Cine e bun place și lui Dumnezeu.  
 Cine poate face bine și nu face păcătuiește.  
 Cuvântul bun unge și cel rău împunge.  
 Dar din dar se face raiul.  
 De faci astăzi cuiva bine, mâine de la altu-ți vine.  
 Din omul bun, bun lucru iese.  
 Fii bun ca să trăiești mult.  
 Greșeala are și iertare.  
 Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși.  
 Lasă câinii să te latre, numai bine să știi face.  
 Limba dulce mult aduce.  
 Omul bun după fapte se cunoaște.  
 Omul bun e ca pâinea cea de grâu.  
 Răul vine iute, binele încet.  
 Vorba bună mult adună.